

MELDINGSBLAD FOR SANNIDAL HISTORIELAG

Respekt for de gamle mestere

Kil-stolen 150 år etter

I «Arven» nr. 18 (2/86) omtalte vi Kil-stolen i serien «glimt fra Sannidal Bygdetun». Ettersom det finnes en mengde av disse stolene i Sannidal, er de kjente og kjære for de fleste sannidøler. De er i empire-stil fra perioden ca. 1810-50, og mesteren for storparten av dem var Tore Tellevson, født i Torsdal krets i 1789.

Magne Kurdøl på Merkebekk er både nevenytlig og lokalhistorieinteressert, og i fjor høst satte han seg fore å forsøke å kopiere Kil-stolen. Han kontaktet Thomas

Wastøl og fikk låne et fint eksemplar av en Kil-stol fra Sannidal Bygdetun.

Magne forteller at han alltid har vært nysgjerrig av natur, nysgjerrig etter å se om det går an å lage ting som er av kvalitet og gjort i tidligere tider. «Arven» besøkte Magne Kurdøl i «snekkerboden» nede ved Toke, og det var naturlig for oss å spørre hvordan han hadde gått fram da han lagde to, etter vårt skjønn, flotte Kil-stoler.

— Først måtte jeg ta mål av og tegne stolen. Siden kopierte jeg etter evne alle deler og satte dem sammen.

— Men det var vel ikke gjort på én dag dette?

De to nye Kil-stolene i stua hos Kurdøls på Merkebekk. Det er intet å si på utførelsen.

— Nei, det skal være visst! Jeg brukte uhyggelig lang tid, helt sikkert mye, mye lenger tid enn de som gjorde dette for over 150 år siden. Dette til tross for at jeg sikkert har atskillig mer effektiv redskap enn de hadde. Det er ufattelig at de kunne lage så mange stoler med den tidas verktøy.

— Hva var det vanskeligste?

— Å få til alle detaljene da jeg nesten aldri kunne bruke den rette vinkel. Da jeg begynte, slo det meg snart hvor komplisert Kil-stolen egentlig er, hvor fint den er kommet sammen, hvor suveren den er i sin stil og hvor mesterlig den er i sin oppbygning.

— Kan du nevne noe eksempel på dette?

— Ja, du kan se på måten setet er skrådd bakover slik at stolen blir god å sitte på. Hvert av frambeina er forma som en avkorta kjegle, de er rette og i lodd med golvet både foran og på sidene. Baksida av frambeina er skrådd framover, og sargent er i rett vinkel ined skråningen på baksida av frambeina. På den måten blir sargent og dermed setet skrådd bakover. Dessuten blir setet bua foran fordi sargent er i flukt med utsida av hvert av frambeina.

Magne løfter og snur på stolen mens han peker og forklarer for oss som ikke er så innforstått med en stols oppbygging.

Det mest eiendommelige med Kil-stolen er kanskje romben med halvsirklene som er plassert under de stående sprossene i ryggpartiet. Vi lurte på hva Magne syntes om dette.

— Romben har en kolossalt fin form. Og spilene i den er ikke rette som en skulle tru. De er litt spissa

framover. Denne lille detaljen gjør at romben virker myk og er god for øyet.

— Laget du to helt like stoler?

— Ja, men den ene har jeg limt sammen, mens jeg i den andre har boret inn treplugger i sammenføyningene. Men begge er i bjerk. Dessuten er enkelte detaljer ikke helt like den opprinnelige stolen.

— Vi skjønner at du er blitt imponert over Tore Tellevsøn og hans stoler fra drøyt 150 år tilbake.

— Ja, det er sikkert og visst! Her må for all del ikke jeg framheves. Jeg har bare forsøkt å kopiere de gamle mestere. Da jeg hadde begynt arbeidet, følte jeg det som om jeg var i ferd med å gjøre noe galt. Jeg hadde ordet «helligbrøde» i tankene. Og etter hvert som arbeidet skred fram, ble respekten for de gamle mestere bare større og større. Se bare hvor solide og stabile stolene er! Se hvor funksjonelt riktig de er laget, både til bruk og til syn!

Om dette emnet pratet Magne seg virkelig varm. Til slutt vil imidlertid ikke vi unnlate å peke på det faktum at det kanskje ikke er så rart at det ble nettopp Magne som skulle lage Kil-stolen igjen.

For det viser seg at Magne Kurdøl og Tore Tellevsøn er i slekt! De stammer begge, på to forskjellige greiner, fra Halvor Ellefsen Kalstad, som levde på slutten av 1500-tallet. Halvor Kalstads sønn, Vebrand Halvorsen, hadde bl.a. disse to sønnene: Tor Vebrandsen (f. 1631) og Halvor Vebrandsen (f. 1642). Tore Tellevsøn (f. 1789) var 4. ledd etter Halvor Vebrandsen, og Magne (f. 1917) er 8. ledd etter Tor Vebrandsen (henholdsvis 6. og 10. ledd etter Halvor Kalstad). Så på en måte kan en kanskje si at »ringen er sluttet».

R.G.

Mange Kurdøl med en av de nye Kil-stolene i «snekkerboden». Legg merke til redskapsveggen bak.

Minneord om Reidar Lønne

Reidar var et meget interessert og aktivt medlem av Historielaget. Vi i laget føler et dypt savn etter hans tragiske bortgang.

Han bodde i hele sitt liv på gården Vestgård Lønne.

Der hadde han samlet en mengde fine, gamle ting, og en kan trygt si at han her hadde en av distrikts største private samlinger av antikviteter. Han bodde faktisk i et museum, og han trivdes sammen med tingene sine. Disse var dels samlet gjennom et langt liv eller arvet, mye fra hans mors familie - fra gården Henneseid i Drangedal.

Ved sin forståelse for ting fra fortiden, og ved hans arbeid og interesse for Historielaget har han inspirert oss alle til å sette pris på gamle verdier i bygda vår.

Dette takker vi ham for og lyser fred over hans minne.

Fr.

Ang. bildet fra Moe skole s. 4 i «Arven» nr. 20:

En av våre lesere forteller at ett av navnene vi var i tvil om, men oppga, var feil. Det skal ikke være Karen, men Astrid Fjellmyr som er nr. 6 i 4. rekke f.v.

Årsberetning for Sannidal Historielag 1987

Årsmøtet for Sannidal Historielag vil bli avholdt 7. april 1988 kl. 18.30 på Kil Sanitetshus, og i den forbindelse trykker vi her årsberetningen for 1987 slik at medlemmene kan få sjansen til å lese den på forhånd.

Interessen for Historielagets virksomhet synes å øke. Både lagets arrangementer og meldingsbladet «Arven»s artikler har fått stor oppmerksomhet.

Historielaget

Styret bestod i 1987 av disse personene: Fridtjof Thorbjørnsen (formann), Ingebjørg Lindheim (nest-formann), Per Aabøe (kasserer), Ragnar Grønåsen (sekretær) og Olav Tveitereid (styremedlem). Varamenn var Signe Torsdal, Knut Rinde og Nils Eikehaug. Medlemstallet holdt seg stabilt på rundt 330, og medlemskontingennten var kr. 10,-.

Det ble i 1987 avholdt tre styremøter der i alt ti saker var oppe til behandling. Ellers har en del saker blitt tatt over telefon. Sannidalsfilmen har blitt utlånt til kulturkontoret i Kragerø som skal kopiere den slik at den kan bevares for framtida. Ellers har formannen i 1987 besørt filmen overspilt på video både i Beta- og VHS-system.

Sannidal ungdomsskole ønsker i juni 1988 å arrangere en «Bygdetun-dag» for elevene i 7. og 8. klassene i samarbeid med Historielaget og Bondekvinnelaget i bygda. Til å representere Historielaget i arrangementskomiteen har blitt valgt Fr. Thorbjørnsen og Thomas Wastøl. Historielaget ønsker her å komme i kontakt med medlemmer som kan være med å hjelpe til.

På årsmøtet 7. april holdt Øivind Evensen lysbildekåseri om gamle Sannidal assistert av Fr. Thorbjørnsen (se ref. i «Arven» nr. 20, 2/87). Etter valgene på årsmøtet ble Thomas Wastøl utnevnt til æresmedlem, Sannidal Historielags andre æresmedlem. Dette p.g.a. den iherdige virksomhet han har drevet for Historielaget og især som giver av Bygdetunet. Der har han også vært den drivende kraft gjennom nærmere 40 år.

Formannen og Thomas Wastøl rettledet sommeren 1987 Klemmetset fra Drangedal som skal skrive om den gamle ferdselsveien fra Kil til Drangedal.

Søndag 6. september arrangerte laget en meget vellykket busstur til Eidsborg stavkirke og Lårdal Bygdemuseum (se ref. i «Arven» nr. 21, 3/87).

Torsdag 22. oktober foregikk den tradisjonelle høstfesten på Kil Sanitetshus. Denne var svært godt besøkt. Temaet for kvelden var gammelt sølv, og foredragsholdere Bjørn Sandberg og Nils Erik Salvesen. Mange av lagets medlemmer hadde tatt med seg eget sølv (se ref. i «Arven» nr. 21, 3/87).

«Arven» utgis av Sannidal Historielag med tre nummer i året.

Redaksjonskomité: Fridtjof Thorbjørnsen, tlf. 99 02 86, Ragnar A. Grønåsen, tlf. 99 22 16 og Oddvar Tobiassen, tlf. 99 21 20.

Th. Wastøl og formannen var i 1987 utsendinger til Telemark historielags årsmøte på Fylkesmuseet i Skien. Ole Wastøl og Ragnar Grønåsen var i september til stede på et informasjonsmøte på Berg-Kragerø museum om den nye museumsplanen for Telemark. Etterpå har styret ved Ole Wastøl, Fr. Thorbjørnsen og Ragnar Grønåsen laget en uttalelse vedrørende denne planen, som tar sikte på en kretsvis inndeling av museene i fylket. Sannidal Bygdetun vil komme til å tilhøre samme krets som Berg-Kragerø museum og Drangedal Bygdetun.

Arkivet i Kil har også i 1987 skapt en del ekstraarbeid for styret. Vi har hatt kontakt med en entreprenør som har lovet å foreta tettingsarbeid på vårparten 1988 slik at lekkasjer kan hindres i framtida. Et par styremedlemmer foretok høsten 1987 en del midlertidige reparasjonsarbeider.

Som nevnt i tidligere årsberetninger er bygdebøkene for lengst utsolgt. Noen eksemplarer av bind 3 er imidlertid igjen, men de må bindes inn, og dette håper vi å få gjort i løpet av 1988. Vi arbeider fremdeles med tanken om å trykke nye opplag av bygdebøkene.

Under krigen da «Vestmar» måtte stoppe, var det noen personer som tegnet aksjer i noe som ble kalt «Nye Vestmar» for å kunne starte på nytt etter krigen. Dette ble det imidlertid ikke behov for. Pengene ble satt på en konto, og i 1987 ble et beløp på kr. 6 800,- delt likt mellom Sannidal og Kragerø og Skåtøy Historielag.

Meldingsbladet «Arven»

Redaksjonskomiteen har i 1987 bestått av Oddvar Tobiassen, Fridtjof Thorbjørnsen og Ragnar Grønåsen. Kasserer er Liv Grønåsen.

Det var 7. årgang som ble gitt ut i 1987. Det ble trykt tre nummer, nr. 19, 20, og 21 med henholdsvis 12, 12 og 16 sider. Av artiklene nevner vi disse titlene: «Sannidal skiklubb - Sannidal Idrettslag 75 år», «Vår ære og vår makt har hvite seil oss brakt», «Sannidal i 1837», «Det va' et trivelig arbeid - en samtale med Thomas Wastøl om vedfløting», «Speider'n i Sannidal», «Det skal ikke lukte støv på et museum» og «Kragerø-gullsmeders liv og arbeid gjennom 250 år». Det ble i tillegg presentert mindre artikler, en god del interessante fotografier tilveiebrakt av interesserte leser og dessuten serien «Glimt fra Sannidal Bygdetun».

Det er med glede vi konstaterer at det er en svært positiv interesse for bladet både i bygda og ellers. «Arven» sendes nå til rundt 150 utenbygds personer i tillegg til at alle i det gamle Sannidal kommune får bladet i postkassene. Vi trykker hvert nummer i ca. 1500 eksemplarer.

Vi har i alle år betalt moms for trykkingen av «Arven», men etter søknad til fylkesskattekontoret har vi nå fått tilbakebetalt en del av dette. Og i framtida vil vi slippe å betale moms. Når det gjelder moms, vil vi nevne at vi også har fått ettergitt denne for boka «Sannidal i krigsårene 1940-45» av T. Tande, som Historielaget ga ut i 1985.

Bygdetunet

I 1987 satt disse i styret for Bygdetunet: Ole Wastøl (formann), Knut Nordbråten, Lars Moen, Kjellfrid

Jakthistorier fra Sannidal

I forrige nummer av Arven spurte vi om det var noen som hadde bilder eller historier fra jakt og fiske å fortelle om. Vi har denne gang et bilde som viser noen sannidøler som var på harejakt i Tørdal ca. 1940.

Vi har fått låne bildet av Jakob Sandland. Han forteller at hans far Harald, er mannen med pipa. De to helt til høyre er Peder Sandland og Petter Nygaard. Ungutten til venstre er antakelig Trygve Aabø. De øvrige er Torbjørn og Jakob Sandland. Bak sitter en i fra Tørdal. Fangsten ser ut til å være god. Det ligger minst syv harer foran jegerne.

Enggrav, Kari Nyland, Petter Wellek Baann og Jan Thorsen. Disse har utført det vanlige vedlikehold av tunet samt hentet gaver som er kommet inn.

Det var heller ikke i 1987 faste åpningstider for Bygdetunet, men det ble åpnet på henvendelse til Ole og Thomas Wastøl samt Fridtjof Thorbjørnsen. En del mennesker har benyttet seg av dette, og flere skoleklasser har besøkt tunet. Reparasjonen av taket på kverna som skulle vært foretatt sommeren 1987 ble p.g.a. div. uheldige omstendigheter og vanskelige værforhold utsatt til sommeren 1988. Da er det også planen å flytte plassstu fra Røssbekk, som nå står på Mo, til Bygdetunet. I 1987 ble tre brannslokkingss apparater kjøpt inn til Bygdetunet. Disse er plassert på låven, i stolpebua og på scenen.

Følgende gaver er kommet inn til Bygdetunet i 1987: Et bilde fra Olga Wåsjø, Farsjø. En del møbler og redskap fra Arne Rønningen, bl.a. skap, bord, trekseng, gryter, brannjern, river. Disse tingene kommer fra Hegland. De er nå til reparasjon og oppussing hos Thomas Wastøl. Et bord fra Per Rinde, Drangedal. Dette kommer også fra Hegland. En

hengelampe for parafin fra Marit og Ruth Holt. En «kniv» (sannsynligvis hakkelskniv) med skaft fra Øistein Jarandsen, Måneliheia. Trekseng, vingebord og trekkbenk fra Jon Kjetil Vaale. Disse har stått på den for lengst fraflyttede Humlestadplassen. En bile (øks) og gamle vindushengsler fra Egil Svendsen, Kloppkjær. Vrimaskin, stikksag, feisel og einpikker fra Klaus Torsdal. En garnvinne fra Tina Mostad. Fire protokoller ang. skole-, fattig- og bibliotekvesen i Sannidal vesentlig i forrige århundre etter Kristen Lindheim, fra Kari Dobbe.

To bøker med div. opptegnelser etter Gullik Johnsen, fra Judit Kjærra. En badestamp og et stavkar fra Nils Wastøl.

Styret vil takke alle som i 1987 har støttet laget, både økonomisk og på andre måter. Dette gjelder både enkeltpersoner, husmorlaget, sparebankene og kulturetaten i kommunen. Uten denne støtten og den øvrige interesse for virksomheten hadde det vært langt tyngre å drive Sannidal Historielag.

Ragnar A. Grønåsen
sekretær

Fridtjof Thorbjørnsen
formann

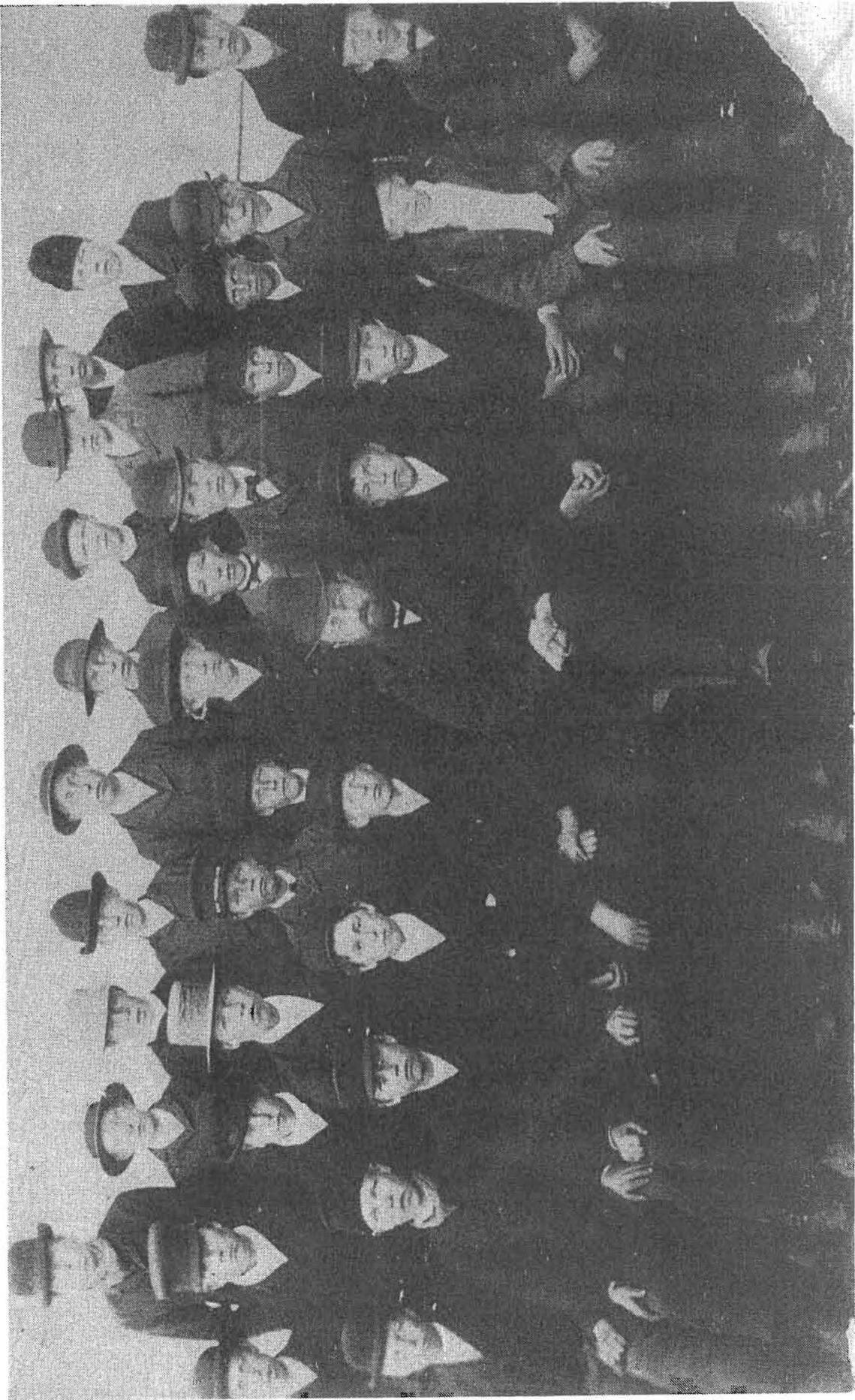

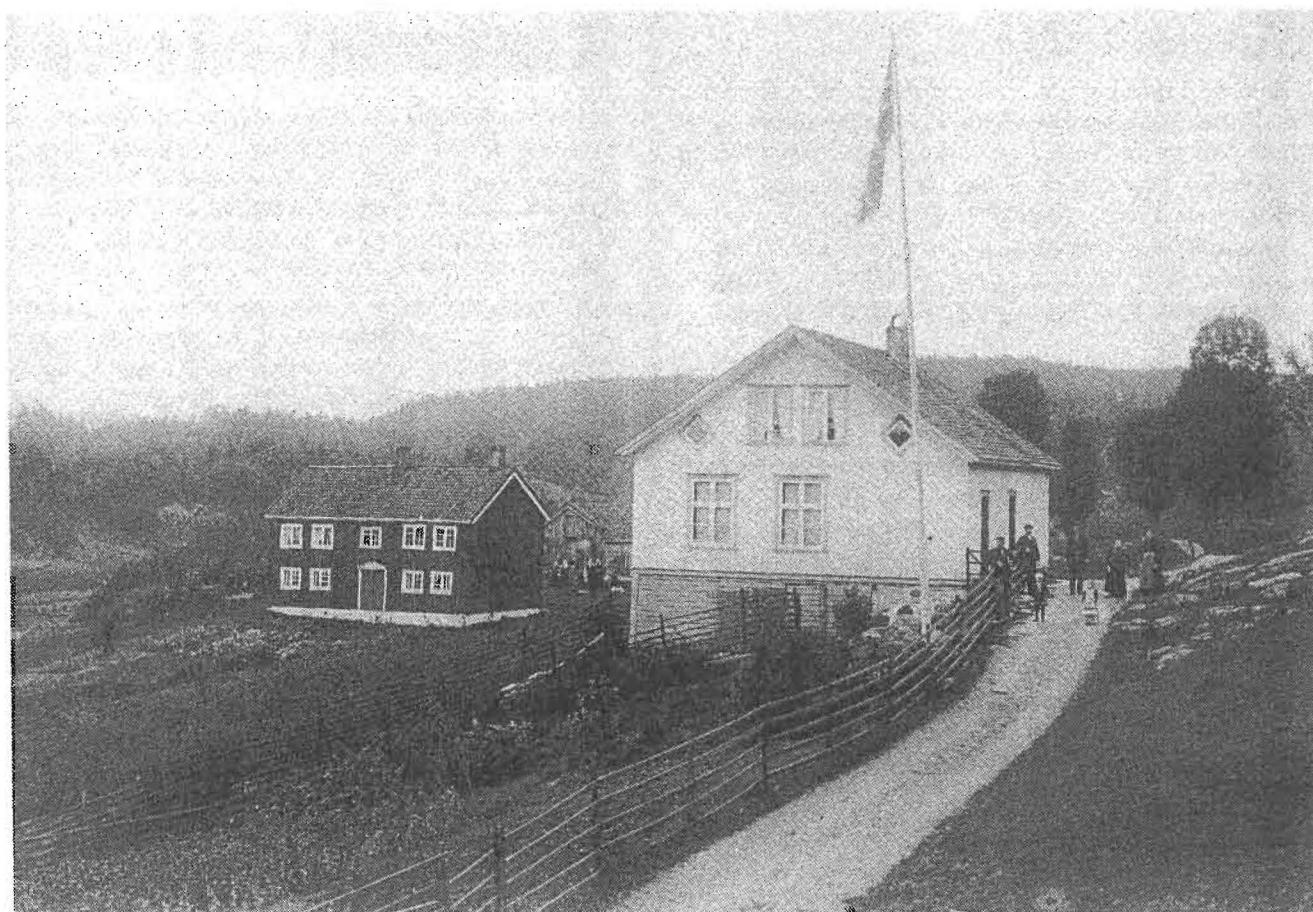
Elever ved Mo skole 1956. I vår serie med skolebilder fra 1956 har vi i dag med Mo skole. Den var todelt og vi har her begge klassene. Øverst er 1. klasse som var 1., 2. og 3. årskull og nederst 2. klasse som var årskullene 4.-7. Skolen er nå nedlagt og elevene fra kretsen går på Sannidal skole.

På det øverste bildet er i første rekke fra venstre: Åse Torhild Hegland, Ragnhild Breimyr, Astrid Gudveig Rønningbakken, Else Marie Grønstad, Olaug Mostad, Åse Gunn Bratlid, Marit Grønstad og Karin Marie Lindheim. I andre rekke fra venstre: Arne Jacob Moe, Knut Magnar Eggum, Jørgen Eikehaug, Ragnvald Fuglestveit, Ole Wastøl, Jon Kjetil Våle, Bjørn Steinungsen, Alfred Eikehaug, Knut Harald Lindheim og Åse Marit Moe. Klasseforstander er Ole Dobbe.

På det nederste bildet ser vi i første rekke fra venstre: Astrid Breimyr, Inger Kristine Grønstad, Bjørg Lindkjenn, Ragnhild Etkeland, Reidun Grønstad. I andre rekke fra venstre: Jan Helge Torsen, Finbo Øvrebø, Øystein Dobbe, Ivar Bjørn Torsen, Knut Moe, Arne Thomas Eggum, Håkon Breimyr og Jens Jørgen Grønstad. Klasseforstander er Ole Dobbe.

Sannidalsgutter til konfirmasjon for 100 år siden

Til Visitatsen af Skolelærer C. Olsen

I «Arven» nr. 14, 15, 16 og 17 presenterte vi «En Farsjølærers erindringer». Det var Chrisen Olsens minner fra Farsjøskolen i 1870-åra.

På motstående side ser vi konfirmantkullet fra 1888, 32 gutter. På navnelista under står de 33 som er oppført i kirkeboka for dette året. Bildet har for en del år siden stått i Sannidal menighetsblad.

Jon Gulliksen, Kil, Ingvald Anundsen, Aannevig, Nils Haavardsen, Kil, Jens Jakob Jørgensen, Kil, Svennung Andersen, Dalebraaten, Karl Severin Eriksen, Fuglemyr, Harald Petersen Møller, Lofthaug, Erik Andreas Halvorsen, Høimyr, Ole Gunnarsen, Jambakmyr, Aasmund Hansen, Bredmyr, Ole Pedersen, Ramsaas, Ole Severin Svendsen, Hofstul.

Anund Jørgensen, Søndbø, Jørgen Tallaksen, Farsjø, Ole Mikal Halvorsen, Vintereid, Gunnulf Ellefsen, Lundereid, Gunder Matias Hansen, Hægland, Martin Pedersen, Bufjeld, Ole Pedersen, Bekkehaugen, Kjølebrønd, John Gunvaldsen, Braaten, Kjølebrønd, John Olsen Kjølebrønd, Daniel Peder Olsen, Skardvang, Kristofer Halvorsen, Lindheim, Oluf Adolf Gustavsen, Kammerfoss, Abraham Jørgensen, Aarø, Ole Aasmundsen, Aatangen, Ole Jensen, Aarø, Knut Olsen, Landsverk, Halvor Kornelius Andreassen, Gjetodden, Anund Abrahamsen, Stenger, Drangedal. Per Olsen Braaten, Aakre, Drangedal, Aslak Madsen, Haugland, Drangedal, Truls Trulsen, Aasen, Heldal, Drangedal.

Farsjø skole først i vårt århundre. Fotografiet tilhører Vigdis og Tore Farsjø.

Som et apropos både til disse endringene og til grunnskolejubileet neste år bringer vi her et dikt skrevet av Peder Jacob Thomassen Nesland. Innholdet i diktet henspiller på den ordningen man hadde i mange år i skolen med at biskopen under visitasene sine rundt i menighetene første tilsyn med undervisningen samtidig. Dette skjedde ved at hver enkelt lærer måtte fram på kirkegolvet med barna og høre dem i barnelærdommen. Da var kirken full av folk, slik at dette nok ikke bare var en prøve for barna, men like mye for læreren.

Forfatteren av diktet, Peder Jacob Thomassen Nesland (1836-1909), var en av de mest fargerike personlighetene i Sannidal i forrige århundre. Han var selv omgangsskolelærer i 1850-åra, var medlem av Sannidal herredstyre og formannskap i flere perioder i 1870- og 1880-åra samt valgt ordfører 1890-93. Han var Peder Rindes politiske våpenbror i Venstre, og mens Rinde var på Stortinget, var Nesland hans stedfortreder i ordførerjobben i Sannidal i mange år. Han var også aktiv på andre områder i bygda. Peder Nesland hadde en poetisk åre og skrev mange sanger og viser, både med humoristisk og aivorlig innhold. Utallige var de selskaper og tilstelninger der han var kjøgemester.

Og her følger altså TIL VISITATSEN AF SKOLELÆRER C. OLSEN:

Til Visitatsen det hastig nu lakker
og Skolemesteren møde skal frem med sin

Årsmøtet 1988

holdes i Sanitetshuset i Kil, torsdag 7. april kl. 18.30.

Foruten vanlige årsmøtesaker blir det foredrag med lysbilder av Håkon Finstad. Han skal forsøke å få med bilder av skuter som er bygget i tidl. Sannidal. Av skipsverft i dette området kan vi nevne: Dobbe, Litangen, Mørland, Barland, Blankenberg, Sjultangen, Frøvik, Kil, Lien, Lyngdalen (Rinde), Åtangen, Kjølebrønd. Vi viser til Bygdeboka bind III sidene 200-235.

Videre blir det sang og dikttopplesning. Og som vanlig - god bevertning. Nye medlemmer tegnes.

Alle vel møtt

Fr.

Ang. bildet s. 11 i «Arven» nr. 21:

Fra en av våre lesere har vi fått opplyst at jenta i midten heter Liv Borgen og egentlig var fra Sandefjord.

Børneflok saa vakker.

For Bispen i Kirken slaa an.

Ja mange med Angest saa tænker
gid Visitatsen dog snart var forbi.
Thi han siger, han staar som i Lænker
saalenge han ikke er fri.

Men mange med Mod udi Brystet
gaa freidig til Børneflokken hen
og taler med dennem af Hjertet
om Guds Ord som leder os frem.

Naar Børnene flittigt da svarer
er Bispen fornøiet og glad.
Siden Børnene saagodt for sig svarer
ja det giver Læreren frit Mod.

Ja ønske det vil jeg nu gjøre
at Herren er med os den Dag,
for til Lykke han alting vil føre
os til Nytte og ham til Behag.

En Opmuntring for os vil det være
om Prøven gaar godt for enhver.
Da vor Gjerning mer holdes i Ære,
thi lyklige Frukter man ser.

Gud give Fremgang i hver Skole
tillige Arbeidere tro,
da paa Herren vi trygt kunne stole,
at han her i vor Mitte vil bo.

Gud skjänke os alle de Kræfter
til ret at lede de smaa
og faa dem at følge dig efter
paa Veien for Himlen at naa.

Gud ser til mig usle og ringe
som arbeider iblandt disse her.
Og hjelpe mig dit Ord at frembringe,
det er nu mit største Begjer.

Diktet har vi fått låne av Ragnhild Nesland.

R. G.

Gaver til «Arven»

Vi i redaksjonen takker hjerteligst for den store økonomiske støtten til bladet hittil i år. Det er hyggelig at så mange er villige til å være med på å holde «Arven» gående. Innkommet fra 8/12-87 til 25/2-88:

Aa.T., Kammerfoss kr. 30,-, A.S., Sannidal 50,-, A.D., Sannidal 50,-, R.R., Kragerø 50,-, J.L.I., Helle 100,-, E. og H., Helle 100,-, K.L., Sannidal 100,-, A.M., Sannidal 100,-, T.D., Sannidal 100,-, H.H., Akland 100,-, R.H., Sannidal 100,-, I.M.H., Sannidal 50,-, K.T., Sannidal 50,-, A.L., Sannidal 50,-, H.F., Sannidal 50,-, T.K., Sannidal 100,-, S.E., Sannidal 50,-, H.H., Flisa, 50,-, M.S., Sannidal 50,-, O.S., Vadfoss 50,-, G.B., Sannidal 50,-, K.D., Sannidal 50,-, E.T.K.F., Sannidal 50,-, J.K.T., Sannidal 50,-, Å.B., Sannidal 50,-, A.B., Sannidal 100,-, L.H.B., Kjølebrønd 50,-, W.J., Sannidal 100,-, G.G., Eklund 100,-, K.H., Stavern 100,-, I. og M.B., Farsjø 100,-, M.H., Grimstad 50,-, B.O., Sannidal 50,-, G.M., Kragerø 100,-, J.M., Sannidal 100,-,

S. og M.K., Neslandsvatn 100,-, A.L., Sannidal 50,-, L.S., Sem 50,-, I.F., Kragerø 100,-, J.K., Sannidal 50,-, A.K., Farsjø 100,-, M.H., Sannidal 100,-, A.M., Porsgrunn 100,-, H.H., Sannidal 50,-, O.H., Skien 100,-, K.S., Skien 100,-, C.H., Oslo 50,-, Aa.S., Sannidal 50,-, K.K., Sannidal 50,-, Å.S., Sannidal 50,-.

O.E., Oslo 50,-, H.U., Vadfoss 50,-, K.K., Porsgrunn 30,-, T.H., Sannidal 75,-, J.B., Kjølebrønd 100,-, E.S., Dannidal 50,-, G.P., Vadfoss 50,-, H.T., Sannidal 50,-, E.N., Helle 50,-, J.G., Blommenholm 50,-, K.S., Sannidal 50,-, G.S., Ødegårdens Verk 50,-, K.S., Kragerø 50,-, S.P., Kongsberg 100,-, A.L., Kragerø 50,-, B.H., Vadfoss 50,-, E.L., Sannidal 50,-, H.B., Drangedal 50,-, M.J.O., Kragerø 50,-, E.K., Kragerø 100,-, A.H., Sannidal 100,-, T.N., Kjølebrønd 50,-, Riksarkivets Bibliotek, Oslo 100,-, A.B., Farsjø 50,-, J.H., Sannidal 50,-, B.L.-O., Kragerø 50,-, I.K., Farsjø 100,-, H.G., Sannidal 100,-, H.J.R., Sannidal 50,-, J.G., Kragerø 30,-, O.O., Vadfoss 20,-.

I. og N.H., Sannidal 50,-, P.G., Sannidal 50,-, H.F., Sannidal 50,-, L.L., Sannidal 50,-, A.B., Sannidal 100,-, M.S., Vadfoss 50,-, P.O.P., Kammerfoss 100,-, M.G., Helle 50,-, H.B., Vadfoss 25,-, I.L., Helle 70,-, E.Ø., Porsgrunn 50,-, N.E., Kammerfoss 50,-, L.J.L., Vadfoss 50,-, J.D., Sannidal 50,-, J.T., Sannidal 100,-, G.E., Sannidal 50,-, B.H., Sannidal 50,-, O.W., Sannidal 100,-, E.B., Kjølebrønd 50,-, T.D., Oslo 50,-, A. og S.W., Kragerø 50,-, I.H., Helle 50,-, H.T., Oslo 50,-, I.T., Vadfoss 50,-, T.L., Sandefjord 100,-, J.T., Oslo 100,-, L.H., Vadfoss 50,-, E.M.E., Kjølebrønd 30,-, I.H., Sannidal 25,-, A.A., Farsjø 50,-, E.M., Farsjø 100,-.

K.H., Sannidal 50,-, A.R., Sannidal 100,-, K.W., Helle 50,-, I.B., Farsjø 200,-, R.Aa., Oslo 100,-, E.F., Sannidal 50,-, R.N., Farsjø 50,-, R.H., Sannidal 50,-, N.J.L., Larvik 100,-, N.H., Farsjø 50,-, P.T.S., Farsjø 100,-, A.G., Rykene 50,-, T.E.V., Sannidal 50,-, I.W., Sannidal 50,-, K.D., Sannidal 50,-, T.Aa., Porsgrunn 50,-.

J.K., Kjølebrønd 50,-, E.M.Aa., Kragerø 50,-, J.W., Farsjø 100,-, K.Aa., Sannidal 50,-, K.S., Sannidal 50,-, ARVEN

Glimt fra Sannidal Bygdetun (8):

Denne gangen presenterer vi en gjenstand som er svært typisk for det gamle bondesamfunnet. Det er ei potetkvern som for få år siden ble gitt til Bygdetunet av Per og Ragnhild Nesland. Den er utstilt i kjøkkenet i Heglandstu. Kverna er tydelig hjemmegjort og sannsynligvis temmelig gammel. Den er holt ut av en del av en stokk, ca. 35 cm. lang. Rundt den ene enden er det festet en jerngjord (et bandjern) for at den ikke skulle sprekke.

Sveiva er festet til en aksel med naverform som går inn i stokken, slik at prinsippet for bruk blir omrent det samme som ved ei kjøttkvern. Selve kverna står på bein, og total høyde på den er om lag 55 cm.

Før potekverna ble tatt i bruk, kokte de potetene. Disse ble så plassert i kverna gjennom en åpning i

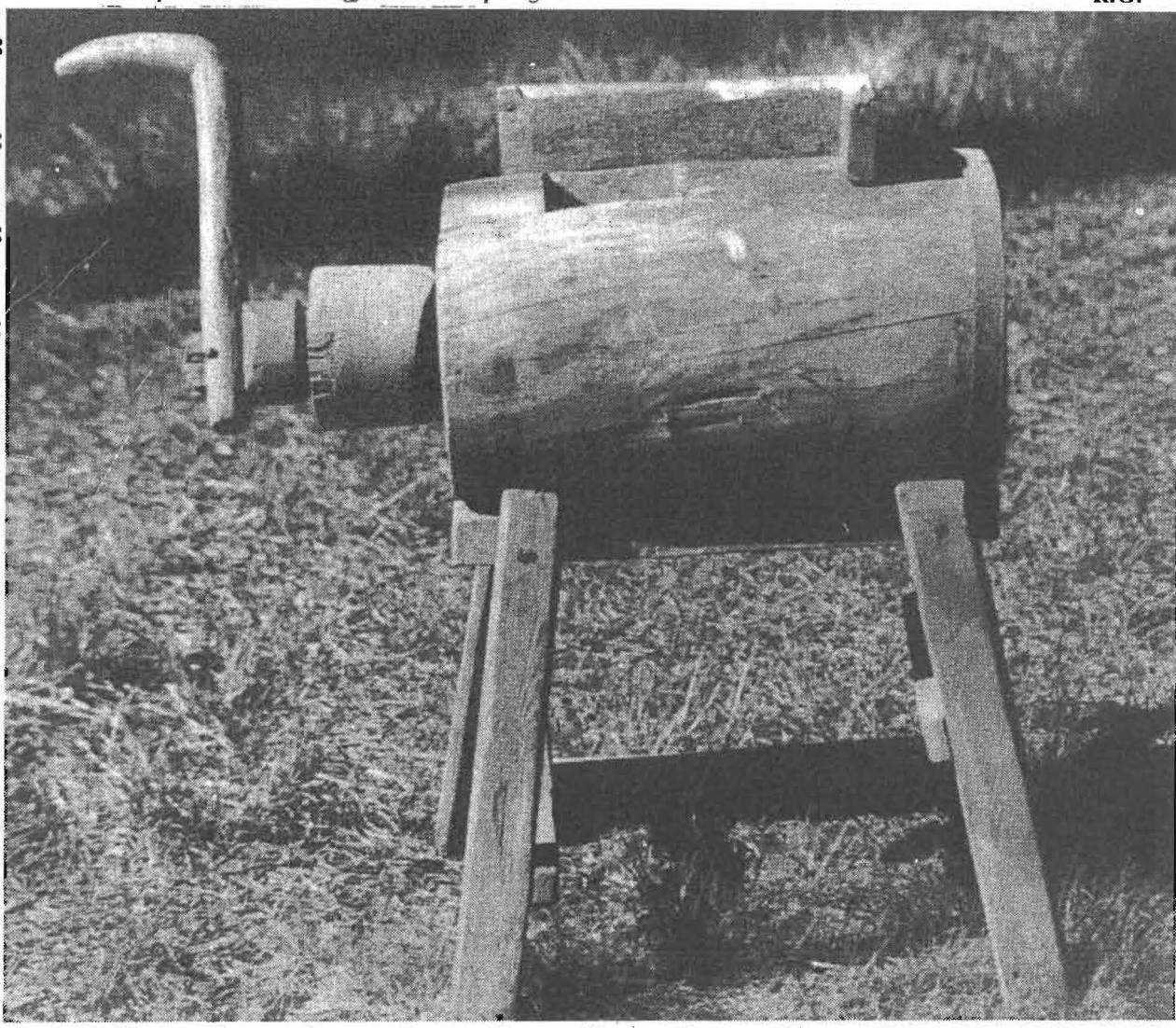
toppen. Husmora sveivet og de knuste potetene kom ut i et hull, akseltappen, i motsatt ende for sveiva. Den mosen de fikk ut, ble brukt til forskjellig matlaging, f.eks. til flatbrøddeig.

Det har vært diskutert om man kunne bruke rå potet i en slik kvern, for å lage potetsmel. Men det er lite sannsynlig at rå poteter ville la seg knuse i denne kverna. Istedet ble nok da potetene raspet på en eller annen måte.

Bygdetunet har ei potetkvern til, men denne er nyere og med planker på kantene. Men prinsippet er det samme.

Fotografiet er tatt av Leif Harald Gunnarsen.

R.G.

K. og K.E., Sannidal 50,-, T.J., Sannidal 50,-, K.B.,
Sannidal 100,-, H.H. Marnadal 50,-, I.A., Tjøme 50,-,
L.M., Sannidal 100,-, H.V., Sannidal 50,-.

F.L., Kragerø 50,-, K.E., Sannidal 100,-, A.L.,
Kjølebrønd 100,-, A.G., Sannidal 100,-, N.Aa.S.B.,

Flatdal 100,-, S.B., Stathelle 50,-, I.S., Kragerø 50,-,
P.Aa., Sannidal 50,-, H.P.O., Vadfoss 50,-, T.W.,
Sannidal 50,-, B.L., Kjølebrønd 75,-, M.S., Kragerø 50,-,
H.G., Kragerø 50,-, A.A., Neslandsvatn 50,-, A. og J.W.,
Sannidal 50,-,

FORTS. SIDE 11

Fra styret

Sannidal Historielag og Sannidal Bygdetun har hittil opperert som to forskjellige lag, med hvert sitt styre og egne lover. Denne ordeningen virker av og til litt tungvint. Dette har vi diskutert i styret og er kommet til at det for fremtiden bør velges en komite for bygdetunet og at Historielaget forplikter både Bygdetunet og Historielaget utad.

Vi har derfor laget et nytt lovforslag som vil bli tatt opp til godkjenning på årsmøtet.

Medlemmene bes merke seg dette og legge frem sine eventuelle merknader der.

Vedtekter for Sannidal Historielag og Sannidal Bygdetun

1.

Sannidal Historielag ble stiftet 20. august 1942. Laget har sitt virkeområde innenfor tidligere Sannidal kommune.

2.

Lagets formål er:

- å arbeide for å ta vare på kulturhistoriske verdier innenfor lagets virkeområde
- å vekke interesse for og spre opplysning om tidligere Sannidals kulturhistoriske liv og virke
- for å nå dette målet må laget arrangere tilstelninger, holde møter, samle opplysninger om muntlige tradisjoner og sette i gang tiltak av historisk interesse
- å drive Sannidal Bygdetun, dvs. å ta vare på den gamle bygningskulturen i bygda i tunform og å samle gjenstander som sammenlagt gir et mest mulig fullgyldig bilde av livet og levemåten i eldre tid.

3.

Medlem av laget kan enhver bli som har betalt årskontingent. Kontingentens størrelse fastsettes av årsmøtet. Foreninger, lag og bedrifter kan få kollektivt medlemskap. Kollektive medlemmer har én stemme pr. tilsluttet forening.

4.

Årsmøtet er lagets høyeste myndighet, og det holdes innen utgangen av april måned. Det kunngjøres i lokalpressen med minst 14 dagers varsel. Følgende saker behandles på årsmøtet:

Årsmelding, reviderte regnskaper og valg av styre for Historielaget, revisorer, Bygdetunkomiteé, festkomité, redaksjonskomité for «Arven» og valgkomité.

5.

Styret består av fem medlemmer: formann, nestformann, sekretær, kasserer og et styremedlem. I tillegg møter formannen i Bygdetunkomiteéen og ett medlem av redaksjonskomitéen for «Arven».

Det velges tre vararepresentanter samt fem representanter til Bygdetunkomiteén. Formannen i styret velges for 1 år av gangen, de øvrige for 2 år. Halvparten går ut hvert år. Disse reglene gjelder også for Bygdetunkomiteén. Festkomitéen

(åtte medlemmer), redaksjonskomitéen for «Arven» (tre medlemmer) og valgkomitéen (tre medlemmer) velges i sin helhet hvert år.

6.

Styret utøver lagets myndighet og er ansvarlig for drift og møtevirksomhet.

Styret kan gjøre vedtak når formann eller nestformann og minst to av styrets øvrige medlemmer er til stede. Ved behandling av saker som vedrører Bygdetunet og «Arven», skal formannen i Bygdetunkomiteén og ett medlem av redaksjonskomitéen for «Arven» være til stede før det kan gjøres vedtak.

7.

Sannidal Bygdetun er en selvstendig juridisk person som eies av Sannidal Historielag.

Formannen i Bygdetunkomiteén har disse oppgavene: han skal sørge for vedlikehold av bygningene og samlingene og være ansvarlig for utleie/utlån av tunet. Forøvrig har formannen i bygdetunkomiteén det daglige ansvaret for muséets drift i samsvar med regelverket for tilskuddsordningen for halvofentlige muséer og ellers godkjente vedtekter. Ved større arbeider, så som innkjøp og plassering av bygninger, må fylkeskonservatoren eller den han bemynndiger, godkjenne saken.

Dessuten skal han, i samarbeid med kassereren i Sannidal Historielag og det øvrige styret, lage årlig budsjettforslag som sendes fylkeskommunen og andre bidragsytere, vedlagt foregående års reviderte regnskap og årsmelding og etter de retningslinjer som gjelder til enhver tid.

8.

Sannidal Bygdetun skal sørge for å ha en rimelig museums-teknisk standard med katalogisering og dokumentasjon. Muséet skal kunne stille seg til rådighet for forskning, drive utadvent formidling og ellers stille seg åpen for annen allmennkulturell virksomhet, så langt denne er forenlig med det rent museale arbeid.

Muséet skal være tilgjengelig for alle. Åpningstidene må derfor kunngjøres. Når skoleklasser med lærer besøker muséet som ledd i undervisningen, bør de ha gratis adgang. Muséet skal så langt råd er bistå skolene med informasjon og veiledning.

9.

Muséets gjenstander må ikke avhendes, men med 3/4 flertall kan Sannidal Historielags styre trenne beslutning om deponering. Ingen av muséets gjenstander må føres ut av landet, jfr. Lov om kulturminner av 9/6 1978, par. 23.

Forøvrig er det Sannidal Historielags styre som forvalter både lagets og muséets eiendeler.

10.

Hvis disse vedtekene skal forandres, kreves 2/3 flertall på Sannidal Historielags årsmøte og påfølgende godkjenning av fylkeskulturutvalget.

Opplosning av Bygdetunet eller Historielaget kan ikke skje uten at to årsmøter etter hverandre vedtar dette med minst 2/3 flertall. Et slikt vedtak må godkjennes av kulturstyret i Kragerø og kulturutvalget i fylkeskommunen. Ved opplosning av muséet går bygninger og samlinger over til Berg-Kragerø Museum der ikke annet er bestemt. Ved eventuell opplosning av Bygdetunet, vises for tomtens vedkommende til det som er nevnt i gavebrevene fra fam. Thomas og Ole Wastøl.

Godkjent av Fylkeskonservatoren i februar 1988.

I september 1928 hadde kvinneforeningen på Dalen i Kjølebrønd Amerikabesøk. I den anledning ble det tatt et bilde på tunet utenfor gården. Hun som var på besøk het Andrea Dalen og står lengst ut til venstre. Vel hjemme i «statene» ble bildet fremkalt. Nå mange år senere har bildet igjen funnet veien til Kragerø.

I første rekke ser vi: Torjus Dalen, Anne Dalen, Sigrid Dalen Solli og Kirsten Saga. I andre rekke: Andrea Dalen Larsen, Asborg Sagatun, Kari Strat, Kjersti Mørland, Ingeborg Eikeland og Margit Ødefjell. Bak: Kristine Dalen, Helene Eikenes, Anne Dalen, Kjersti Limoen, Sigrid Lindheim, Anne Eikenes, Ingebjørg Limoen, Per Eikeland, Torstein Thorsdal, Torgrim Øyfjell, Kristian Sandbekk, Abraham Sørdalen, Sveinung Lindheim.

Bildet har vi fått låne av Andrea Isnes, Øya, Kragerø.

Gaver til «Arven» Forts. fra side 9.

G.A., sannidal 50,-, A.J.M., Sannidal 100,-. I. og L.S., Kjølebrønd 100,-.

A.E., Sannidal 50,-, Aa.H., Kragerø 50,-, G.B., Kragerø 50,-, M.D., Kragerø 100,-, K.L., Sannidal 100,-, O.F., Sannidal 100,-, E.D., Søndeled 50,-, K.E.K.S., Sannidal 100,-, Gitt, Sannidal 100,-, T.S., Gjerstad 150,-, B. og P.L., Helle 50,-, S.H., Hornes 50,-.

A.S., Sannidal 100,-, R.B., Sannidal 50,-, M.H., Sannidal 50,-, R.H., Sannidal 50,-, P.T., Sannidal 150,-, A.E., Neslandsvatn 50,-, A.H., Vadfoss 50,-, G.A., Kristiansand S. 50,-, J.T., Sannidal 100,-, J.M.Aa., Evje 100,-, S. og K.B., Sannidal 50,-, H.G., Sluppan 100,-, K.B.H., Drammen 50,-, T.B., Kragerø 25,-, E.K.,

Sannidal 50,-, K.L., Kjølebrønd 50,-, J.K.V., Sannidal 150,-, J.A., Kragerø 300,-, G.M.S., Oslo 100,-, Sannidal Husmorgruppe 500,-, I.P., Sannidal 50,-, A. og T.E., Sannidal 100,-, M.F., Sannidal 50,-, R.F., Sannidal 50,-, A.H., Sannidal 30,-, K.H., Sannidal 50,-, M.H. Eklund 50,-, M.H., Kragerø 50,-.

A.L., Heistad 100,-, N.T., Sannidal 100,-, G.R., Kragerø 50,-, A. og K.D., Sannidal 50,-, R. og J.L., Sannidal 50,-, P.R., Drangedal 100,-, K.L., Kviteseid 100,-, N.N., Sannidal 50,-, L.R., Nodeland 100,-, K.H., Drangedal 50,-, A.A.E.S., Sannidal 100,-, M. og R., Sannidal 50,-, G.G., Sannidal 100,-, O.T., Sannidal 200,-, I.N., Sannidal 100,-, S.E., Sannidal 100,-, M.L., Farsjø 25,-, S.K., Vadfoss 100,-, T.M., Helle 50,-, J.F., Sannidal 28,-, L.G., Kragerø 50,-.

Sannidal Gatekjøkken

**Kylling, Hamburger
og Pizza**

Godt utvalg i vanlige kioskvarer

Hvis ønskelig kan bestilling mottas på tlf. 99 03 00

ÅPNINGSTIDER: Mandag-fredag kl. 16-22
Lørdag og søndag kl. 13-22

MØBLER

O. Brynemo's Eftf.

Inneh. Harald Ausland

Årøsvingen, 3770 Kragerø

Tlf. 03-99 02 19

**GRAVING - SPRENGNING
TRANSPORT - UTLEIE AV
SØPPELCONTAINERE**

VADFOSS MASKIN A/S

TLF. 03/990 675 - 990 319
MOB. TLF. 094/51 556
3770 KRAGERØ

Kragerø Transportsentral

Tlf. 03/99 03 79 - 99 03 49
3766 Sannidal

**Kontakt
oss for
transportoppdrag**

VELKOMMEN til

Vål Camping

Innehaver: Jon Kjetil Våle - Tlf. 99 20 38

Stedet der folks treffes

KIOSK med oppholdsrom åpen hele året.

Mandag-fredag 18.00-22.30

Lørdag 16.00-22.30

Søndag 15.00-22.30

TV-STUE til leie for foreningsmøter.

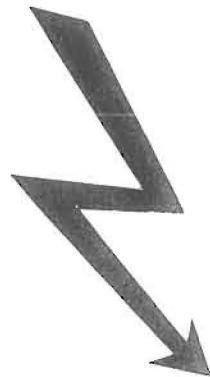

Tlf. 03/99 02 18

3766 SANNIDAL

Kragerø El.verk

*Vi leverer elektrisk strøm til
husholdning og industri*

Sats: Vestmar, Kragerø.